

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 339. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeeventyr07val-shoot-idm139890592616384/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Tre nye Eventyr og Historier 1870

(3 NEH-70)

Høns-Grethes Familie

Høns-Grethes Familie tryktes første gang på engelsk (oversat af Eduard Kuntze) i *Riverside Magazine* under titlen *Chicken-Grethe's Family* november og december 1869 (se ill. s. 17) og udkom på dansk i 3NEH-70, der udkom 17.12.1869.

I Bemærkninger fortæller A, at han fik ideen til eventyret, da han en dag under et besøg i Studenterforeningen læste nogle optegnelser om Marie Grubbe (ca. 1643-1718) i *Lolland-Falsters Stiftstidende* (27). Den pågældende artikel stod i *Lollands Stifts-Tidende* 16.5.1859 og er et referat af en artikel af M.N.Kall-Rasmussen i *Historisk Tidsskrift* 3 rk. I med bidrag til Holbergs (1684-1754) biografi, herunder hans i Epistel 89 omtalte ophold hos Marie Grubbe under pesten i 1711.

Det var imidlertid kombinationen af avisartiklen og et ophold på Basnæs 16.6.-6.7.1869, der inspirerede ham til eventyret. Allerede i *Lystmændene ere i Byen* (IV 186) og *Fortnerens Søn* (IV 238.8 m. note) havde han beskrevet høns huset på Basnæs, og nu gav det ham ideen til et eventyr. 30.6.1869 fortæller han i et brev fru Melchior, at hønskonen på Basnæs engang under en oplæsning af *Det er ganske vist* havde troet, at det var i hendes høns hus, eventyret foregik, hvorpå A fortsætter: »Dette [: høns huset] er paa Basnæs en nydelig, ottekanter Bygning paa en Ø i Haven. Konen boer midt derinde, med Lysning fra Loftet, Side-Gemakkerne vende for Gjæs og Ænder ud til Kanalen, Hønsenes Stuer til smaa Hønsesgaarde, hvor de japanske Høns og de kalkunske have deres særlige Opholdsteder. Da jeg skrev »Valdemar Daa«, tænkte jeg paa at gjøre Konen her til een af hans Døttres Decendenter, men opgav det og blev ved det historiske Sagn« (Reumert 108f, se også BFA II 635f). Således er eventyrets ydre rammer altså delvis tegnet efter Basnæs og ikke efter Tjele, Grubbe-slægtens jyske herresæde, se ndf.

Eventyret omtales første gang i *Dagbøger* 2.7.1869, hvor man iøvrigt bemærker, at titelpersonen har et andet navn: »Hele Dagen gaact opfyldt af Fortællingen om Høns Cathrines Familie, det er Historien om »Marie-Grubbe« (VIII 226). 4.7. skriver han: »Skrevet paa Historien om Marie Grubbe« (ib. 227). 5.7. melder han til fru